

STILLHETEN – BØNNENS FORUTSETNING

Av Harald Olsen

Bønn er blitt beskrevet som hjertets fortrolige samtale med Gud. Selv om bønnen kan ta mange uttrykk og former, er dens vesen altså samtale – ikke enetale. Det har vi lett for å glemme når vi kommer til Gud med våre lange lister av bønneemner. Vi kan bli så opptatt av våre egne behov og ønsker at vi glemmer å lytte til Guds røst. Vår egen "snakkesalighet" kan bli så dominerende, og kan fylle bønnerommet så totalt, at den fungerer som støy, fordi den ikke slipper Gud til. Og resultatet er ofte frustrasjon over manglende bønnesvar!

Bønn som samtale forutsetter at vi gjør oss selv tilgjengelige for Guds tiltale. Stillhet er en grunnleggende forutsetning for å kunne oppfatte Guds røst. Den erfaringen gjorde profeten Elia da han ble ført opp på fjellet Horeb for å møte Herren (1.Kong. 19,8-18). Han trodde Guds tiltale var i de dramatiske begivenhetene han opplevde der. Men Gud var verken i stormen, jordskjelvet eller ilden. Guds røst var i "lyden av skjør stillhet". Dermed gjorde Elia den viktigste av alle bønneerfaringer: at Gud er i stillheten, og at stillheten er skjør.

Bønn som hjertets fortrolige samtale innebærer at Gud taler til vårt hjerte. I den bibelske begrepsverden er hjertet navnet på personlighetens sentrum og den kjernen som samler både vårt intellekt, vårt følelsesliv, vår kroppslige bevissthet og vår åndelige utrustning og identitet. I vårt hjerte er all vår kunnskap, våre opplevelser, våre erfaringer og vår visdom samlet. Og gjennom dette taler Gud. For vi er skapt i Guds bilde som hele mennesker. Vårt gudsbilde gjelder vår kropp og vår sjel, like mye som vår ånd. Derfor kan Gud tale gjennom hele vår menneskelige utrustning, og gjennom det dypeste av vårt vesen. Om Guds ord sier Moses til folket: " – ordet er deg helt nær, i din munn og i ditt hjerte, så du kan leve etter det" (5.Mos. 30,14). Den vise kong Salomo bruker kilden som bilde på dette: "Drikk av din egen brønn, det som flyter fra din egen kilde" (Ordspr. 5,15). Denne indre kilden er Guds nærvær i oss. Hver og en av oss har vår egen brønn. Men alle brønner står i forbindelse med grunnvannet. Brønnene er mange, men vannet er ett og det samme.

Gud kan altså tale gjennom vårt indre og gjennom hele vår menneskelige utrustning, gjennom vår intuisjon og våre følelser like gjerne som gjennom våre sanser og vår fornuft. Men det forutsetter at vi er mottakelige, og gir rom for "hertets stemme". Denne indre stemmen er ikke alltid klar og tydelig. Den kan være svak, ha karakter av vag fornemmelse eller uklar innskyttelse, og med et innhold som kan være uferdig. Ikke desto mindre kan det være snakk om Guds tiltale.

Noen velger å kalle den indre stemmen for intuisjon. Og selv om den kan være utydelig, har mange likevel gjort den erfaringen at veivalg på grunn av intuisjon har vist seg å være riktigere enn de som bare er basert på fornuftsmessige overveielser. Egentlig burde ikke dette være så overraskende når en tenker på hvor mye større tilfang – fra både bevissthet og underbevissthet – intuisjonen henter sitt materiale fra. Den amerikanske psykoterapeuten og forfatteren (og tidligere munk) Thomas Moore beskriver intuisjonens forsiktige signaler slik: "Jeg trenger stillheten for å høre intuisjonene som fyker forbi lik engler på sine luftige fottrinn og lager myke, knapt hørbare lyder. Det er sjelden en ny idé dukker opp ferdig arrangert for trompeter".

For de fleste av oss har nok Guds tiltale mer karakter av "luftige engletrinn" enn av trompetfanfarer. Derfor er stillheten desto viktigere. Og fordi stillheten er "skjør" trenger den å skjermes og hegnes om. Det er denne stillheten vi søker i Pusterom i Kirkekjelleren.

Artikkelen ble skrevet til Trefoldighet menighetsblad, Arendal nr.2,2014